

Beboere i Byskogen

Vår ref.
23/21700

Vår dato:
28.09.2026

Deres ref.

Deres dato:

Vår saksbehandler:
Trine Reistad, Bente Wejden

Informasjon til beboere i Byskogen

Det er gjennomført en oppdatert vurdering av mulig helserisiko knyttet til PFAS i jord for beboere i Byskogen. Denne er oversendt Miljødirektoratet og ligger på Avinors nettside www.avinor.no under Bærekraft og PFOS i fokus. Vurderingen bygger på alle analyser av jord, vann og av frukt, bær og grønnsaker fra området som er utført siden 2023. Vurderingen er gjennomført med standard oppholdstid for helårsbolig (365 dager, 8 t/d), for fritidsbolig (183 dager, 8 t/d), og ved ulikt inntak av frukt og grønt dyrket på eiendommene (andel egendyrket 0, 15 og 30 %).

Det er viktig å understreke at påvisning av PFAS i jord, selv relativt høye konsentrasjoner, ikke i seg selv er ensbetydende med helserisiko. Risikoen bestemmes også av hvordan, hvor ofte og hvor lenge man faktisk blir eksponert. Områder som brukes lite, vil derfor normalt gi et mindre bidrag til samlet eksponering, selv om konsentrasjonene der kan være høyere.

Eksponering for PFAS skjer via munnen, gjennom inntak av frukt, bær og grønnsaker dyrket på eiendommene, og via jord, for eksempel ved at man arbeider i hagen og ikke vasker hender før man spiser. Andre mulige eksponeringsveier, som drikkevann, støv og hudkontakt, er vurdert som ikke relevante i dette området.

Analyser av frukt, bær og grønnsaker fra området viser gjennomgående lave nivåer av PFAS. I de fleste prøvene er det ikke påvist PFAS, og de målte nivåene er lavere enn det Den europeiske myndighet for næringsmiddeltrygghet (EFSA) vurderer som akseptabelt innhold i kjøtt/egg/fisk/sjømat for å kunne selges.

I risikovurderingen er det beregnet nivåer for PFAS i jord som anses å være akseptable ved de oppholdstidene som i beregningene er lagt til grunn for bruk av området. For boligområdet ligger nivåene i intervallet 46–125 µg PFAS per kilo jord, avhengig av blant annet oppholdstid og inntak av egenprodusert mat. De fleste eiendommene i Byskogen har konsentrasjoner som er lavere enn de beregnede konsentrasjonene, men det er påvist overskridelser på eiendommer i boligrekken nærmest skråningen.

Konsentrasjonene av PFAS som er påvist i Byskogen varierer betydelig, både mellom eiendommer og innenfor den enkelte eiendom. De høyeste nivåene er i hovedsak funnet i områder nærmest skråningen. Det er tidligere sendt ut brev til hver grunneier med informasjon om resultater fra kartleggingen. Med dagens normverdi (100 µg PFOS/kg) er det kun påvist overskridelser for jordprøver fra eiendommene på den øverste rekken opp mot skråningen, mens det for foreslått fremtidig normverdi (2 µg PFOS/kg) er påvist overskridelser også for eiendommer lenger sør. Forurensningsforskriftens normverdi definerer når jord er å anse som forurenset og kan legge føringer for hvordan jordmasser skal håndteres. Det er imidlertid ikke å anse som en definert opprydningsgrense. Til informasjon skal forurensningsmyndigheten iht. Forskrift om

eiendomsregistrering (matrikkelforskriften) §61 legge opplysninger om forurensset grunn inn i det nasjonale systemet for grunnforurensning. Opplysninger om forurensset grunn skal overføres til matrikkelen som utdrag eller ved kopling mot det nasjonale systemet for grunnforurensning.

Selv om det hovedsakelig er målt høyere konsentrasjoner i skråningen bak boligene, vurderes denne å bidra mindre til samlet eksponering. Dette skyldes at oppholdstiden i skråningen er vurdert å være lavere enn i hagene. Det er derfor beregnet høyere akseptable konsentrasjoner av PFAS i skråningen enn i selve boligområdet.

Samlet viser vurderingen at eksponeringsrisikoen varierer, og at den i stor grad henger sammen med bruk av arealene. Kort oppholdstid, begrenset kontakt med jord og lite/ingen inntak av frukt og grønt fra hagen gir lavere eksponering og dermed lavere risiko. Samtidig er kunnskapen om helsevirkninger av PFAS fortsatt under utvikling, og vurderingene er derfor gjort med konservative forutsetninger.

Det er allerede gjennomført tiltak på brannøvingsfeltet på lufthavnen for å redusere spredning av PFAS til boligområdet. Fremover vil det bli vurdert om det er behov for ytterligere tiltak, særlig i områder med høyere konsentrasjoner av PFAS i jord og der bruken er størst. Det kan bli aktuelt å se nærmere på faktisk bruk av arealene, for å få et bedre bilde av reell eksponering på hver eiendom. I dialog med Miljødirektoratet vil informasjonen brukes videre i vurderinger av behov for utarbeidelse av tiltaksplan og evt. gjennomføring av tiltak.

Med vennlig hilsen

Avinor AS

Olav Mosvold Larsen
Leder avdeling Bærekraft